GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 73. *Lunĭ, Marţĭ 2 (14) Aprilie* 1885.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei."

Cu I Aprilie st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care invitămŭ pe onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ **9 francĭ**
„ şése „ **18** „
„ unŭ anŭ **36** „
în aurŭ séu în hârtiă cu adausulŭ agiului.

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ binevoiască a-şĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḍiarului.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei"

Braşovŭ, 1 (13) Aprilie 1885.

Mare sensaţiune a produsŭ în Europa scirea despre încăerarea dela 30 Martie n. la rîulŭ Kuşk între trupele rusescĭ şi cele afgane. Surprinderea a fostŭ cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ cabinetulŭ rusŭ până în momentulŭ din urmă a asiguratŭ, că nu voesce rĕsboiu.

Cabinetulŭ englesŭ îşĭ dă tóte silinţele sĕ resolveze cestiunea afgană pe cale pacînică, dar după cele ce s'au petrecutŭ se pare că Rusia este hotărîtă a se folosí de momentulŭ favorabilŭ şi a silí pe Anglia la lupta decisivă pentru dominaţiunea în Asia.

Încă nu este cunoscutŭ rĕspunsulŭ ce l'a datŭ guvernulŭ rusescŭ la depeşa din urmă a cabinetului englesŭ, dar se ḍice că d-lŭ de Giers aşteptă mai ântâiu deslușirĭ dela generalulŭ Komarov şi că până îi vorŭ sosi acestea vorŭ mai trece încă douĕspreḍece ḍile. Deocamdată ministrulŭ Giers s'a mărginitŭ de a esprima faţă cu trimisulŭ Angliei, în numele sĕu şi alŭ Ţarului, părerea de rĕu pentru incidentulŭ nenorocitŭ dela rîulŭ Kuşk şi totodată a esprima speranţa că prin acésta negoţiările asupra delimitărei graniţelorŭ afgane nu vorŭ fi întrerupte.

Se nasce însĕ întrebarea, că óre ministrulŭ Ţarului nu voiesce sĕ câştige numai timpŭ prin asemenĭ demersurĭ? Trupele ruse, susţinŭ Englesii, au comisŭ o crimă în contra convenţiunei anglo-ruse prin aceea că au atacatŭ pe Afganĭ, de aceea tóte foile din Londra pretindŭ într'unŭ glasŭ, că „Rusia trebue sĕ desavueze fapta lui Komarov", dacă este ca bunele relaţiunĭ între ambele state sĕ se stabiléscă. Ruşii se pare, că la tóte se gândescŭ, numai la aceea nu ca sĕ dea o asemenea satisfacţiune Angliei. Din contră Ţarulŭ, după scirile cele mai nouĕ, a felicitatŭ pe generalulŭ Komarov lăudându-lŭ şi trimiţĕndu-i o înaltă decoraţiune.

Cabinetulŭ Gladstone se află într'una din cele mai penibile situaţiunĭ, căcĭ nu mai póte cedá în acestŭ conflictŭ fără de a se face de rîsulŭ lumei. Anglesii sémtŭ, că au fostŭ păcăliţĭ şi de aceea trebue se persiste în cererea ca sĕ li sĕ dé o satisfacţiune órecare, căcĭ de nu se va întêmplá acésta este ameninţatŭ chiar prestigiulŭ englesŭ în Asia şi popórele de acolo vorŭ începe a crede, că Rusia este mai puternică decâtŭ Anglia.

Credinţa generală nu numai în imperiulŭ britanicŭ, ci în tótă Europa este, că Ruşii au provocatŭ cu intenţiune conflictulŭ în Asia. Guvernulŭ britanicŭ până acum mai multŭ numai a demonstratŭ cu pregătirile de rĕsboiu, de aicĭ încolo trebue sĕ le iea în seriosŭ. Ba a mersŭ unŭ pasŭ şi mai departe d-lŭ Gladstone şi pregătesce rĕsboiulŭ nu numai în Africa ci şi în Europa, vrĕndŭ a câştiga alianţa Turciei în schimbulŭ unorŭ concesiunĭ însemnate în Egiptŭ ş. a.

După alţii cabinetulŭ din Londra şi-ar da silinţe de a dobêndi unŭ feliu de neutralisare a cestiunii orientale pentru casulŭ unui rĕsboiu cu Rusia în Asia, invitândŭ tóte puterile sĕ iea sub scutulŭ lorŭ starea actuală a imperiului otomanŭ.

Faimele de feliulŭ acesta dovedescŭ câtŭ de marĭ şi periculóse potŭ fi consecinţele unui rĕsboiu eventualŭ anglo rusescŭ în Asia, chiar şi pentru Europa. Dacă nu va succede a găsi unŭ modŭ onorificŭ de împăcare, rĕsboiulŭ va şi isbucní cu tótă furia şi întréga pressă europénă este numai de-o părere în ceea ce privesce gravele consecinţe ce le póte avé şi pentru celelalte state europene, ér mai alesŭ pentru Turcia. Faptŭ este şi rĕmâne că Rusia sĕ află într'o posiţiune multŭ mai favorabilă, decâtŭ a Angliei şi lesne póte fi sedusă a se folosí de ea în modŭ radicalŭ.

Ne putemŭ face o ideă despre acéstă posiţiune favorabilă a Rusiei, dacă vomŭ avé în vedere, că Afganii, împrejurulŭ cărora se învêrtesce cérta, urăscŭ cumplitŭ pe Angleşĭ şi că Emirulŭ lorŭ numai după ce au mâncatŭ bătaie la Pendjeh soldaţii sĕi s'a putută hotărî a se învoí, ca trupele anglese sĕ trécă prin Afganistanŭ în casulŭ unui rĕsboiu.

Judecândŭ după tóte presemnele rĕsboiulŭ între Anglia şi Rusia este în ajunŭ de a isbucni şi elŭ va trage fără îndoială în vêrtejulŭ sĕu şi alte state desnodândŭ din nou cestiunea orientală.

CRONICA POLITICĂ.

Comisiunea de douĕḍecĭ şi unu a camerei deputaţilorŭ din Pesta a primitŭ modificările făcute de camera magnaţilorŭ la proiectulŭ de reformă cu o maioritate atâtŭ de mare, încâtŭ s'a găsitŭ superfluu în comisiune de a se face cestiune de cabinetŭ. Dar în realitate cestiune de cabinetŭ s'a făcutŭ, pentrucă ministrulŭ Tisza a făcutŭ cestiune personală. Primulŭ ministru s'a îndatoratŭ în faţa conducĕtorilorŭ marilorŭ proprietarĭ, că va face sĕ trécă în cameră proiectulŭ de reformă, care organiséză camera magnaţilorŭ în modŭ oligharhicŭ şi că elŭ va rĕmâné séu va cădé, după cum îşĭ va împliní séu nu-şĭ va împliní mandatulŭ sĕu. Nicĭ vorbă, că docila maioritate din cameră va primí proiectulŭ, numai sĕ nu'i caḍă stăpânulŭ.

*

Relaţiunile dintre Anglia şi Rusia au devenitŭ fórte încordate în urma luptei dela rîulŭ Kuşk între trupele rusescĭ şi afgane. Anglia cere, ca guvernulŭ rusŭ sĕ desaprobeze purtarea lui Komarov, guvernatorulŭ Turchestanului, revocându-lŭ din postulŭ sĕu. Dar după cum spune o telegramă din Londra, în cercurile rusescĭ de acolo nu se crede că guvernulŭ rusŭ va da Angliei acéstă satisfacţiune. Ḑiarele ruse şi germane susţinŭ, că Komarov 'şi-a făcutŭ datoria, deórece Afganii au înaintatŭ din posiţiunile lorŭ în contra învoielii ce se stabilise. Ministrulŭ englesŭ Gladstone e fórte mâhnitŭ de desamăgirea ce i-a pregătit'o Rusia. De asemenea întréga presă englesă consideră procedarea Rusiei ca unŭ casus belli, şi cerŭ ca acésta sĕ 'şĭ céră scuse, altfelŭ rĕsboiulŭ între Anglia şi Rusia e inevitabilŭ. Anglia e în tractare, după cum se spune, cu Turcia ca acésta sĕ lase flota englesă a trece în Bosforŭ; dar »Kreuzzetg.« anunţă, că Pórta respinge orĭ ce propunerĭ de felulŭ acesta, voindŭ a rĕmâné neutră. — »Daily News,« care vede o împăciuire numai în desaprobarea procederei lui Komarov, ne dă următórele amĕrunte despre puterea armată a Emirului din Afganistanŭ: armata numĕră 61,500 de ómenĭ, dintre carĭ 45,400 infanteriă şi 16,100 cavaleriă; numĕrulŭ tunurilorŭ e de 222. Aceste trupe suntŭ împărţite în patru armate, dintre carĭ cea mai tare de vr'o 26,000 ómenĭ cu 106 tunurĭ se află în provinciile centrale cu capitalele Cabul şi Candahar. In Herat suntŭ 7000 de ómenĭ cu 38 tunurĭ, în Taht-i-Pul 12,000 ómenĭ cu 42 tunurĭ, în Maimene 3000 de ómenĭ. Balkh are o garnisónă de 1500 infanteriştĭ, Dşellalabad 1800 infanteriştĭ cu 6 tunurĭ şi Ghazna 1600 de ómenĭ totŭ cu 6 tunurĭ. In Saripul, Badakşan, Kunduz, Khiftan şi Varnan se află cu totulŭ 800 de ómenĭ cu 24 tunurĭ.

*

Preliminariele păcii între Francia şi China s'au subscrisŭ. Punctele principale ale preliminariilorŭ suntŭ următórele: Inimiciţiele încetéză cu ḍiua de 10 Aprilie n.; la 20 Aprilie trupele chineze începŭ evacuarea Tonchingului, aşa ca la 20 Aprilie sĕ trécă îndĕrĕtŭ graniţele imperiului cerescŭ. Până la ratificarea păcii definitive, Francia esercită dreptulŭ d'a visita corăbiile puterilorŭ neutrale, ca sĕ nu trécă contrabandă de rĕsboiu şi nicĭ orezŭ. Golfulŭ Peceli îlŭ ţine blocatŭ, ca sĕ împedece aprovisionarea Chinei nordice. In fine trupele francese rĕmânŭ pe insula Formosa şi pe insulele Pescadore până ce se va încheiá pacea. Francia renunţă la orĭce despăgubire de rĕsboiu, dar familiele jertfelorŭ dela Bacle primescŭ pensiunĭ. Afară de acésta China va încheiá cu Francia o convenţiă comercială, mai favorabilă Franciei decâtŭ cu celelalte puterĭ. Pacea se va încheia definitivŭ la Tien-Tsin séu la Peching, îndată ce se va publicá decretulŭ de evacuare.

Procesulŭ din Deva
V.

Cuvêntulŭ de închidere alŭ d-lui I. Papiu.

Fraţilorŭ!

După ce am terminatŭ lucrarea nóstră şi după ce amŭ luatŭ hotărîrea acum cunoscută tuturorŭ, urméză ca sĕ ne depărtămŭ din acestŭ locŭ. Inainte de a ne despărţí fraţilorŭ, nu potŭ sĕ nu vĕ mulţămescŭ pentru ostenéla ce v'amŭ făcutŭ, dar şi mai multŭ pentru purtarea ce aţĭ doveditŭ sub întregŭ decursulŭ adunărei. Străinulŭ, care numai din audire cunósce pre poporulŭ românŭ, décă din întêmplare ar fi fostŭ de faţă în adunarea nóstră, îndată ar fi sciutŭ că se află în sĕnulŭ poporului românŭ blândŭ şi seriosŭ. Vĕ mulţămescŭ încă odată pentru acéstă purtare demnă, prin carea străinilorŭ le-aţĭ arătatŭ, că poporulŭ românŭ este destulŭ de seriosŭ şi scie sĕ insufle respectulŭ cuvenitŭ, éră nouĕ ne-aţĭ făcutŭ o adevĕrată bucuriă şi mângâiere sufletéscă. Vĕ mulţămescŭ în urmă, că n'aţĭ cruţatŭ nicĭ ostenélă, nicĭ spese, ci preste aşteptarea nóstră aţĭ venitŭ aicĭ chiar dela marginele cele mai depărtate ale comitatului. Dumneḍeu sĕ vĕ ducă în pace la casele vóstre şi sĕ vĕ ţină spre bucuria şi fericirea scumpelorŭ vóstre familii!! Cu aceste declarŭ adunarea presentă de închisă. Sĕ trăiţĭ fraţilorŭ. (Sĕ trăiéscă entusiastice).

VI.

Actŭ de acusaţiune.

Nr. 4598/883 Crimin.

Din partea tribunalului regescŭ din Deva, ca forŭ criminalŭ, în causa pentru delictulŭ de agitaţiune contra dr-ului Avramŭ Tincu şi soţulŭ sĕu, în urma propunerei făcute de procurorulŭ regescŭ, la 25 Septemvre 1883 Nr. 5119, s'a luatŭ următorulŭ conclusŭ:

I. Avramŭ Tincu, născutŭ în Sebeşŭ, locuitorŭ în Orăştia, de 50 anĭ, de religiunea greco-orientală, însuratŭ, tata unui fiu, advocatŭ, cu avere, de o cultură mai înaltă, nepedepsitŭ: pentru delictulŭ de agitaţiune comisŭ în contra naţionalităţii maghiare, cualificatŭ după § 172, alinea a doua a condicelui penalŭ şi punibilŭ în sensulŭ alineei prime a aceluiaşĭ §;

II. Ioane Papiu, născutŭ în Sântŭ-Jacob de pe Mureşŭ, locuitorŭ în Deva, de anĭ 50, de religiunea gr.-ort., tată a patru prunci, cu avere, protopresbiterŭ de o cultură mai înaltă, nepedepsitŭ: pentru delictulŭ de participare la acelaşŭ faptŭ prescrisŭ în § 69 punctulŭ 2 alŭ codicelui penale:

Pre lângă lăsarea lorŭ şi mai departe pe piciorŭ liberŭ şi pe lângă susţinerea dreptului de apelŭ, prin acésta suntŭ puşĭ în stare de acusaţiune.

Li se notifică acusaţilorŭ, că vorŭ avea dreptulŭ, ca în contra acestui actŭ de acusare în restimpŭ de 24 óre sĕ însinue apelŭ, pre care în 8 ḑile 'lŭ vorŭ putea desvolta şi subşterne tribunalului, precum şi a'şĭ alege apĕrătorŭ, ceea-ce prin acésta li-se face cunoscutŭ.

La pertractarea finală, ce se va defige după ce va ajunge la valóre de lege resoluţiunea de acusare, vorŭ fi a se cita:

1. Dr. Avramŭ Tincu, acusatŭ, din Orĕştia, 2 Ioane Papiu, acusatŭ, din Deva; 3. Soos Antal, martore, din Deva; 4. Szöllösy Laj., mart., din Deva; 5. Csürös Ant., martore, din Deva; 6. Miklos Lajos, martore din Deva; 7. Szöts Sándor,*) martore, din Deva; 8 Balomiri János, martore din Deva; 9. Dr. Lazarŭ Petco, martore, din Deva; 10. Balogh Jozsef, martore, subjude reg. din Giógiu; 11. Török Antal, preşedintele scaunului orfanalŭ din Aiudŭ. Vorŭ mai fi a se cetí: atestatele de moralitate şi avere ale acusaţilorŭ, apoi adeverinţa archivului, precum şi raportulŭ, ce este a se procurá dela judecătoria reg. de cercŭ din Baia de Crişiu despre împrejurarea, că în contra lui Petru Brana şi soţii Petru Nita şi Petru Rimbaşŭ suntŭ intentate şi puse în cursŭ investigaţiunĭ şi rercetărĭ pentru delictŭ de agitaţiune, avĕndŭ 'a se precisá în raportŭ cu fiecare însinuare când a sositŭ la judecătoriă.

Cercetarea intentată în contra lui Dionisiu Glodeanu conformŭ § 197 p. 1. din cod. penalŭ a fostŭ a se sista, deórece cu nimica nu s'a putŭtŭ dovedi, că respectivulŭ, de pe crtedra din biserică séu în altă adunare, ar fi pronunţatŭ cuvinte, ce ar fi ţintitŭ la agitaţiune.

Motive.

Conformŭ datelorŭ obţinute în decursulŭ cercetărei, s'a ţinutŭ în biserica greco-orientală din Deva în presenţa a vre-o 2000 de alegĕtorĭ de deputaţĭ, cea mai mare parte de naţionalitate valahă—oláh nemzetiségü**), din incidentulŭ pertractĕrei în cameră a proiectului de lege despre scólele secundare, sub presidiulŭ lui Ioanŭ Papiu protopresbiterŭ greco-orientalŭ, o adunare, a cărei scopŭ ar fi fostŭ: a protesta în contra acestui proiectŭ de lege şi propriamente a da espresiune observaţiunilorŭ lorŭ.

In acéstă privinţă, în urma unei consultărĭ obiective s'a luatŭ unŭ conclusŭ, carele a fostŭ enunciatŭ de către preşedinte, — şi cu acésta, fiindŭ obiectulŭ adunărei terminatŭ, ea ar fi trebuitŭ sĕ se disólve.

Insĕ Avramŭ Tincu cu tóte aceste în faţa adunărei, cu permisiunea presidiului, urcându-se la tribună, chiar şi după mărturisirea lui Balomiri Janos, a ţinutŭ unŭ discursŭ, adresatŭ mai multŭ simţemintelorŭ decâtŭ raţiunei, carele întru adevĕrŭ s'a abătutŭ dela obiectŭ, dar carele după acusatŭ a cuprinsŭ două propunerĭ suplemantarĭ şi anumitŭ: a primi de alŭ sĕu memorialulŭ valachŭ din Sibiiu dela an. 1881 şi aprobarea conduitei, observate din partea ḑiarelorŭ române faţă cu proiectulŭ de lege despre scólele medie.

Dar elŭ — oratorulŭ — s'a abătutŭ dela scopŭ, esprimândŭ sub acestŭ pretestŭ astfelŭ de cuvinte şi făcĕndŭ astfelŭ de observaţiunĭ, carĭ, prin enararea unorŭ întâmplărĭ acomodate spre iritarea valachilorŭ în contra naţionalităţii maghiare, au produsŭ agitaţiune.

Anumitŭ: începĕndŭ prin amintirea celorŭ petrecute la 1848 a urmăritŭ evenementele până în ḑilele nóstre ḑicĕndŭ: că n'ar voi a revoca în memoriă întâmplările din acea fatală epocă, decă nu ar vedea cum se petrecŭ lucrurile în ḑiua de astăḑĭ; elŭ este constrînsŭ a afirma, că Ungurii dela 1848 şi până astăḑĭ n'au învĕţatŭ nimicŭ, deórece în camera deputaţilorŭ nu s'a aflatŭ nicĭ unŭ singurŭ deputatŭ, carele sĕ fi esprimatŭ vr'unŭ cuvĕntŭ pentru apĕrarea lorŭ (a Românilorŭ), deşi urmările evenimentelorŭ de pe acelŭ timpŭ ar putea sĕ le dea unu învĕţămĕntŭ îndestulitorŭ.

Apoi a amintitŭ absolutismulŭ, când toţĭ de-o-potrivă amŭ suferitŭ, vinovaţĭ şi nevinovaţĭ, dér a afirmatŭ că şi acela a fostŭ mai de suferitŭ, decâtŭ situaţiunea de astăḑĭ, fiind-că acela (absolutismulŭ) nu li-a atăcatŭ limba şi nu a împedecatŭ desvoltarea lorŭ, ci pe acelŭ timpŭ au primitŭ mai multe ajutóre, decâtŭ în era constituţiunei unguresci de astăḑĭ, care se ḑice: liberală.

După aceste revocândŭ în memoriă patentele dela 1854, 1860, 1861, apoi dietele dela 1863 din Sibiiu şi 1865 din Cluşiu, precum rescriptulŭ regalŭ din 1866, a trecutŭ la numirea ministrului unguresců, sub carele a fostŭ creatŭ şi art. de lege 44 din 1868, asupra căruia s'a esprimatŭ astfelŭ, că acela n'a datŭ nicĭ unŭ dreptŭ ci a răpitŭ şi drepturile, pentru carĭ s'au luptatŭ până acuma.

Ca ce felŭ de drepturĭ voescŭ a da Ungurii se constată din proiectulŭ de lege despre scólele secundare carele voiesce a luá şi aceea, ce nu este a Ungurilorŭ, adecă scólele, pe care ei (olachii) le susţinŭ şi pentru carĭ statulŭ nu dă nicĭ unŭ felŭ de ajutorŭ, deşi dela ei încurgŭ marĭ sume de banĭ în visteria statului.

A mai sulevatŭ şi aceea, că cine póte fi îndreptăţitŭ a luá cuiva aceea, ce n'a datŭ; ei dorescŭ, că precum ei (adecă Românii) nu se întindŭ la aceea, ce nu este a lorŭ, aşa nicĭ altulŭ sĕ nu cuteze a luá, ce nu este alŭ sĕu, — ei nu iau ce nu este alŭ lorŭ, dér nicĭ nu vorŭ lăsá nicĭodată ce e alŭ lorŭ.

Ca o consecinţă a proiectului de lege, amintesce absurditatea, că Românii prin acésta vorŭ fi împiedecaţĭ a vedé lumina, şi prin urmare vorŭ rĕmâné îndĕrĕptŭ.

---

*) Este de notorietate publică, că acestŭ domnŭ Szöts Sándor parochŭ ev. ref. în Deva, nu înţelege nicĭ unŭ cuvĕntŭ românescŭ' prin urmare, când a fasionatŭ în contra acusaţilorŭ, n'a putŭtŭ fi în cunoscinţă de causă. Altmintrelea singurŭ a mărturisitŭ, că elŭ numai după gesticulaţiunĭ a socotitŭ că aicĭ a fostŭ o agitaţiune.

**) Adevĕrulŭ este, că afară de martorii acusatorĭ numiţĭ mai susŭ şi încă dórĕ celŭ multŭ 3 4, ceialalţĭ toţĭ au fostŭ „oláhi«. Coresp.

Petrecania unguréscă din Cluşiu.

Cluşiu 12 Aprile.

Şovinismulŭ Ungurilorŭ din Ardélŭ şi-a serbatŭ astăḑĭ învierea. Aşa asigură »Ellenzek« ḑicĕndŭ, că pentru creştinătate sĕrbătórea învierei a fostŭ înainte cu 8 ḑile, dér pentru Maghiarimea din Ardélŭ ea este astăḑĭ. „In cele din urmă ne-amŭ deşteptatŭ şi noi,« esclamă numita fóiă, »şi dela „Carpaţii maghiarĭ« pân' la Adria »serbătoresce aḑĭ cu noi totŭ sufletulŭ maghiarŭ.«

S'a deşteptatŭ aşadĕr şovinismulŭ. Nu potŭ sĕ nu-mĭ reamintescŭ cuvintele lui Szechenyi, care cu durere se plângea, că a deşteptatŭ pe conaţiunalii sĕi pentru peirea lorŭ.

Rivalulŭ lui Szechenyi, fostulŭ dictatorŭ Kossuth Lajos, mai traiesce şi ca şi odinióră elŭ îmbărbătéză pe Maghiarĭ a înanta pe cărarea şovinismului periculosŭ şi astăḑĭ. Kossuth a rĕmasŭ consecuentŭ şi de aceea n'a putŭtŭ lipsi dela »învierea« de aḑĭ. Elŭ a adresatŭ celorŭ ce s'au adunatŭ în Cluşiu, în numele terorismului şi alŭ prigonirei de rassă, o telegramă din Turinŭ, prin care dăruiesce 100 fl. fondului societăţii de maghiarisare, încuragiândŭ ca sĕ lupte pentru recâştigarea tĕrĕmului pierdutŭ »în Ardealŭ«, care e mâna dréptă a patriei maghiare, combătândŭ »agitaţiunea distrugĕtóre de statŭ în contra maghiarismului« şi susţiindŭ cu tóte mijlócele maghiarismulŭ.

Tóte ḑiarele maghiare de aicĭ laudă şi preamărescŭ în fruntea lorŭ pe marele patriotŭ, care, precum însuşĭ se subsemnă este „fără de patriă.«

Fóia guvernului »Kolozsv. Közl.« ḑice: »Maghiarulŭ făr' de patriă a trămisŭ obolulŭ sĕu pentru reuniunea de cultură maghiară din Ardélŭ. Sfinţĭ şi binecuvĕntaţĭ banĭ suntŭ aceştia. Bĕtrânulŭ, care îşĭ iubesce patria înainte de tóte, ţine că reuniunea nóstră este bună şi este de lipsă. Marele lui cuvinte ne dau putere, ne îmbărbătéză şi ne însufleţescŭ.«

Aşa scrie o fóiă guvernamentală. Cum scriu foile proprie Kossuthiste vĕ puteţĭ închipuí. Telegrama lui Kossuth a fostŭ primită de cei adunaţĭ cu frenetice şi nesfĕrşite Eljen-urĭ.

Erĭ Sâmbătă, după améḑĭ şovinistii au ţinutŭ unŭ felŭ de conferenţă pregătitóre, la care au luatŭ parte vre-o 80 de persóne, mai mulţĭ emisarĭ au făcutŭ cu acésta ocasiune propunerĭ de modificare în statute.

Astăḑĭ la 10 óre a. m. s'a deschisŭ marea adunare »constituantă« de primarulŭ Dr. Haller Ferencz, care era îmbrăcatŭ în vestminte naţionale maghiare. Intre vorbitorĭ s'a însinuatŭ la cuvĕntŭ şi Românulŭ maghiarisatŭ, inspectorulŭ de scóle Moldovan Gergely, pledândŭ pentru statutele reuniunei. O fóiă observă că Moldován a făcutŭ gloriă maghiaronilorŭ. Halal se le fiă! Unŭ órecare Felmery Lajos s'a încercatŭ a dovedi cu date statistice, că Maghiarii din Ardélŭ trebue sĕ agiteze şi sĕ facă proseliţĭ, ca sĕ nu rĕmână îndĕrĕtulŭ Românilorŭ şi sĕ nu fiă înghiţiţĭ de ei.

Proiectulŭ de statute s'a primitŭ. In birou au fostŭ aleşĭ: Dr. Haller preşedinte, Şandorŭ secretarŭ, Hory Bela cassierŭ, Policz notarŭ. In comitetŭ se aflâ 23 membri. S'au subscrisŭ sume insemnate pentru fondulŭ reuniunei. S'au trămisŭ telegrame lui Kossuth, care fŭ numitŭ »Excelsior« din Turinŭ, ḑicĕndu-i-se că: »Dumneḑeu i-a şoptitŭ şirurile telegramei sale.«

In ḑiua învierei şovinismulŭ Maghiarilorŭ ardelenĭ şi-a găsitŭ şi unŭ mântuitorŭ şi acesta pórtă numele de Kossuth.

Gloria in excelsis! **X.**

SCIRILE ḐILEI.

Primulŭ pasŭ pentru maghiarisare a voitŭ sĕ'lŭ facă reuniunea din Cluşiu luândŭ o hotărîre, ca sigilulŭ reuniunei sĕ nu conţină insemnele Ardélului, care nu mai esistă. Cu tóte astea vulturulŭ Ardélului va figura pe sigilŭ. Semne rele pentru reuniune.

—0—

Suntŭ numiţĭ capelanĭ militarĭ cl. 2-a în reservă: Davidŭ Budoiu, preotŭ alŭ archidiecesei gr. or. din Ardealŭ, Benedictŭ Isacŭ şi Alexandru Rosciu, preoţĭ gr. cat. ai archiedicesei Albei Iuliei şi Făgăraşului.

—0—

Ni se scrie din Sĕcele: Sâmbătă 30 Marte (11 Aprile) petrecurămŭ în mare numĕrŭ la mormĕntŭ rĕmăşiţele pămĕntescĭ ale meritatului preotŭ capelanŭ şi învĕţătorŭ al şcólei primare române din Tărlungenĭ, Stefanŭ

FOILETONŬ.

Martirii Crucii din ambele Dacii.

(Urmare).

Causa atâtorŭ obstacule ce întêmpinămŭ în calea virtuţii suntŭ patimele ce ne subjugă, cele mai multe productulŭ lăcomiei şi alŭ egoismului, formatŭ din réua crescere şi din lucsŭ. Până când omulŭ nu se va desbrăca de egoismŭ, nu va căpĕta fericirea dorită. Toţĭ dorimŭ binele, dară nu'lŭ putemŭ dobêndi numai cu o simplă dorire, tuturorŭ ne place adevĕrulŭ, dară spinii acestuia ne înţépă patimele şi de aceea nu-lŭ putemŭ suferi şi muncimŭ pe cei ce'lŭ propagă.

Lacrămile familiei sfântului n'avură nicĭ unŭ echo în inima martirului nostru; elŭ preferă mai multŭ amorulŭ verităţii, decâtŭ alŭ vieţii şi alŭ familiei sale. »Celŭ ce iubesce pe tată séu pe mumă mai multŭ decâtŭ pe mine, ḑice Christŭ, nu este demnŭ a fi mie discipulŭ.« Mulţĭ propagămŭ adevĕrulŭ cu buzele, cu fapta însă pré puţinŭ. De aceea şi ḑice sfântulŭ spiritŭ: »Poporulŭ acesta mĕ adóră cu buzele, éră cu inima este departe de mine.« Mijloculŭ prin care putemŭ stârpi patimile cele rele e caritatea. »Acestea poruncescŭ voué, ḑice Cristŭ, ca sĕ vĕ iubiţĭ unulŭ pe altulŭ.“ Din iubire resultă pacea şi unirea şi din acestea dreptatea şi frăţia. Veni-va timpulŭ, când patimile, ce ne împiedecă aḑĭ în lucrarea binelui, sĕ fie supuse raţiunii, încâtŭ omulŭ, fiulŭ lui D-ḑeu, sĕ nu mai facă acte de animalŭ, care-lŭ degradă şi-lŭ nefericescŭ: atuncĭ omulŭ viitorului se va ruşina de omulŭ presentului, precum omulŭ presentului se ruşinéză de omulŭ trecutului.

St. Cvintilianŭ, Dada şi Macsiminŭ.

(275—311 d. Chr.)

Junii martirĭ Cvintilianŭ, Dada şi Macsiminŭ erau Romanĭ Dacienĭ, locuitorĭ în Rodostolŭ, cetate a Misiei, fii ai unui cetăţénŭ de aicĭ. In timpulŭ persecutării decretată de Mecsenţiu şi Macsimianŭ, aceştĭ sfinţĭ sé compromiseră în ochii despoţilorŭ ca creştinĭ pentru facerea unei bisericĭ, şi iată cum:

Tatălŭ acestorŭ martirĭ făcuse o bisericuţă creştinéscă pentru puţinii creştinĭ din Rodostolŭ, afară din cetate. Martirii aceştia, înmulţindu-se creştinii, cugetară a strămuta biserica în cetate. După ce se reḑidi acéstă biserică, prefectulŭ Tarciniu împărţise spionĭ prin tótă cetatea, ca sĕ afle pe cei ce profesau religiunea creştină şi află mulţĭ creştinĭ, ale cărorŭ căpetenii erau fraţii Cvintilianŭ, Dada şi Macsiminŭ. Prefectulŭ le ordonă sĕ se inchine ḑeilorŭ Penaţĭ, dară ei se opuseră ordinelorŭ, despreţuiră idolii şi ameninţările persecutorilorŭ. Atuncĭ, tiranulŭ îi aruncă în închisóre şi nevoindŭ ei a se supune ordinilorŭ prefectului, îi tortură mai multe ḑile, după aceea îi condemnă la mórte; în 19 Aprilie fură esecutaţĭ afară din cetate în loculŭ ce se numia Ozovia. Cadavrele lorŭ le îngropară nóptea creştinii la unŭ locŭ ascunsŭ, unde se aflară rămăşiţele lorŭ după 80 de anĭ de unŭ cetăţénŭ şi se cunoscură după inscripţia de pe o cărămidă. Rĕmăşiţele lorŭ fură duse cu mare bucuriă în biserica din cetate şi numele lorŭ se serbéză în 2 Augustŭ.

Românulŭ din natura sa, unŭ modelŭ de virtute şi de eroismŭ, prin braţulŭ îşĭ apĕră libertatea şi independenţa; iară prin ridicarea de temple măreţe, a grăbitŭ întinderea creştinismului între ai sĕi şi printre barbarĭ. Românii creştinară pe Bulgarĭ, pe Ungurĭ, şi pe alte némurĭ. Românulŭ zidi mănăstirĭ nu din bigotismŭ, ci din filantropiă. Acestea institute în timpurĭ critice serveau de fortăreţe, în timpŭ de pace de scóle şi altele. Scopulŭ mănăstirilorŭ la începutŭ a fostŭ nobilŭ şi sfântŭ pentru că ele erau asilulŭ bĕtrâneţelorŭ, alŭ nenorociriilorŭ şi alŭ suferinţelorŭ fisice şi morale, adăpostulŭ vĕduvei, alŭ orfanului şi alŭ scăpătatului; prin urmare mănăstirile n'au fostŭ destinate a fi nisce morminte largĭ, unde sĕ se îngrópe mai multe generaţii fără de nicĭ unŭ scopŭ, n'au fostŭ destinate a fi nişte cuiburĭ de păsărĭ cobitóre şi răpitóre.

Manole, care după unŭ morbŭ fórte scurtŭ şi acutŭ (Tifusŭ abdominalŭ) şi prin urmare împreunatŭ cu multe şi grele suferinţe, a rĕposatŭ Vinerĭ diminéţa 29 l. c. în alŭ 42 anŭ alŭ etăţii, alŭ 19 anŭ ca învĕţătorŭ, alŭ 17 anŭ alŭ fericitei sale cĕsătorii şi alŭ 13 anŭ ca preotŭ capelanŭ. In Stefanŭ Manole biserica a perdutŭ unŭ preotŭ dintre cei mai zeloşĭ şi şcóla una dintre puterile sale cele mai distinse, ér soţia lui unŭ razimŭ, noi unŭ frăţiorŭ, copilaşii tinerĭ fericirea lorŭ. Rĕposatulŭ adecă a lăsatŭ după sine cincĭ copilaşĭ minorenĭ. Posedândŭ dênsulŭ o inimă prea nobilă, unŭ caracterŭ firmŭ, unŭ spiritŭ castŭ şi o iubire sinceră şi nesimulată, elŭ câtŭ a trăitŭ s'a bucuratŭ nu numai de iubirea poporenilorŭ sĕi, ci şi a tuturorŭ acelora cu carĭ a avutŭ ocasiune a veni în atingere. Serviciulŭ divinŭ a fostŭ celebratŭ de 8 preoţĭ Cuvêntulŭ funebru din partea preoţilorŭ l'a ţinutŭ venerabilulŭ preotŭ din Satulungŭ Radu Popea, în care a accentuatŭ între altele chemarea preotului, ér din partea învĕţătorilorŭ a vorbitŭ învĕţătorulŭ din Satulungŭ I. Dariu, care a arĕtatŭ între altele mai cu deosebire chemarea învĕţătorului românŭ şi greutăţile ce le întêmpină în ea, şi pe urmă a declamatŭ o poesiă acomodată (elegiă de V. Alexandri). Ochii tuturorŭ erau scăldaţĭ în lacrămĭ, carĭ se reuniseră cu lacrămile naturei ce curgeau şiroiu din norĭ chiar pe timpulŭ câtŭ a duratŭ discursurile funebre. Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria neuitată! — D.

—0—

In Galaţĭ se va înfiinţa, ḑice »Posta«, o societate culturală numită »Prutulŭ,« în scopŭ de a înlesni cultura naţională tinerilor românĭ din Basarabia. Ii dorimŭ isbêndă.

—0—

Ḑilele acestea, d. Edgar de Herz a cititŭ Reginei României traducerea germană a piesei »Fontâna Blanduziei.« Maiestatea Sa a promisŭ, că va insistá în strĕinătate, pentru ca opera d-lui V. Alexandri sĕ fie jucată pe scenele germane.

—0—

Unŭ mare incendiu a isbucnitŭ Joi în tĕrgulŭ Fălciu din Moldova. Incendiulŭ, ajutatŭ de unŭ vêntŭ violentŭ, a ţinutŭ câte-va óre şi a consumatŭ 60 de case. Locuitorii, carĭ în mare parte suntŭ muncitorĭ de pămêntŭ, aflându-se la câmpŭ, cu greu s'au putut impedicá atâtŭ repedea întindere a incendi lui câtŭ şi a se scăpá obiectele de prin casele aprinse. Pagubele suntŭ însemnate.

—0—

Serata musicală de aséră a avutŭ unŭ succesŭ fórte bunŭ, că pe lângă publiculŭ numĕrosŭ ce a asistatŭ, d-lŭ Brandner a sciutŭ prin programa variată şi bine arangiată sĕ mulţămescă pe publicŭ pe deplinŭ. Aplause au urmatŭ după fie-care piesă, aşa încâtŭ mai multe din piese a trebuitŭ sĕ fie repetate, ca: »Séra de vară« valsŭ de Waldteufel. »Duo« din Bocaccio pentru două pistóne, »Alte Herren« poutpuri şi »Alexandrina« Quadrilŭ de A. Brandner.

—0—

Concursulŭ femeilorŭ frumóse, organisatŭ la Paris s'a terminatŭ şi juriulŭ a decernatŭ premiulŭ I d-şórei Matilda Corlin, o parisiană în etate de 20 anĭ. Portretulŭ acestei tinere regine a frumseţei va fi vêndutŭ în profitulŭ rĕniţilorŭ militarĭ francezĭ.

—o—

Afacerea Bisericei din Şiermaşiu.

Dĭn Câmpiă, 1 Aprilŭ 1885.

Atrasŭ de bravura românéscă şi nobilele tendinţe, pentru cari d. Alexandru Maiorŭ, preotulŭ din Şiermaşiu, înfruntă ultragiulŭ duşmanilorŭ sĕi, cu unŭ interesŭ deosebitŭ am urmăritŭ pasŭ de pasŭ cele petrecute cu acestŭ românŭ vrednicŭ şi amŭ aflatŭ cu durere o mulţime de abusurĭ, pe carĭ nu potŭ sĕ le retacŭ.

In Nr. 58 alŭ scumpului nostru ḑiarŭ »Gazeta Transilvaniei« ni se spune, ca arêndatorulŭ domeniului boerescŭ Lázár Manó şi ai sĕi au denunţatŭ pe d. Alexandru Maiorŭ într'unŭ ḑiarŭ unguerescŭ în modulŭ celŭ mai rĕutăciosŭ cu scopŭ de a-lŭ blama înaintea superiorilorŭ sĕi. Dér viclénulŭ arêndatorŭ nu s'a mulţămitŭ numai cu atâta, ci a înaintatŭ şi o acusă la Prea Venerat. Consistorŭ Metropolitanŭ din Blaşiu alăturândŭ totodată şi unŭ peticŭ de hârtiă ca scrisóre la adresa Excelenţie Sale Dlui Metropolitŭ, cerêndŭ şi pretindêndŭ nicĭ mai multŭ nicĭ mai puţinŭ decâtŭ delăturarea neascultătorului şi nesupusului sĕu preotŭ românŭ din Şiermaşiu.

In urma acestei acuse Blaşiulŭ ordonéză investigaţiune prin protopopulŭ respectivŭ alŭ Cătinei Dlŭ Ioanŭ Moldovanŭ, care în 19 Martie şi veni la faţa locului. Procederea dlui protopopŭ nu numai că nu o putemŭ numi corectă, ci din contră e chiar înjositóre şi ruşinósă pentru clerulŭ şi naţiunea românéscă. Potŭ sĕ ḑicŭ, că în tóte agendele sale oficióse faţă cu clerulŭ şi docenţii subordinaţĭ, acestŭ protopopŭ omnipotentŭ respiră unŭ arbitriu violentŭ, unŭ despotismŭ crudŭ şi o presiune nemai pomenită, care conduce de-a-dreptulŭ la descuragiarei ruinarea şi chiar desperarea acelorŭ subordinaţĭ ai sĕi, carĭ figureză de capĭ şi conducĕtorĭ ai poporului. Precum se vede datorinţa de păstorŭ sufletescŭ şi părinte alŭ sĕracilorŭ prea adeseorĭ o schimbă Dlŭ protopopŭ cu rolulŭ de persecutorŭ. Iată câte-va casurĭ:

Din Ormenişŭ a scosŭ afară pre fostulŭ învĕţătorŭ sub pretextŭ de negligenţă şi în loculŭ lui a întăritŭ pe alŭ mai slugarnicŭ şi mai destoinicŭ spre a purta rolulŭ de mamelucŭ. Mai înainte erau copii în Ormenişiu într'unŭ numĕrŭ frumuşelŭ, cari sciau ceti şi scrie; astăḑĭ? Miseriă. Ce l'a îndemnatŭ sĕ facă acésta d. protopopŭ? Nimicŭ alta decâtŭ că aşa a voitŭ unŭ domnŭ şi amicŭ alŭ d-sale, precum însuşĭ s'a esprimatŭ. Indignaţiunea a fostŭ generală.

Nu s'a jenatŭ d. protopopŭ a se lăuda, că pe unŭ preotŭ ilŭ va depune, pre altulŭ ilŭ va suspenda, ér despre d. Georgiu Florianŭ preotulŭ din Balda a avutŭ cutezanţa a ḑice, că-lŭ va persecuta până la ultima rĕsuflare. Noi nu pricepemŭ ce ură pasionată póte avé în contra d-lui Florianŭ, căcĭ acestŭ bărbatŭ nu ni-a datŭ până acuma decâtŭ dovedĭ de bărbăţiă românéscă, de activitate neînfrântă, de constanţă şi abnegaţiune în tóte causele de interesŭ bisericescŭ şi naţionalŭ. Dreptŭ că nu are avuţia d-lui protopopŭ şi nicĭ togă aurită; dér pentru aceea »Stéua României« a sciutŭ străluci şi pe sdrenţele dorobanţului dela Plevna.

Când d. Florianŭ a venitŭ în acéstă parohiă nu avea nicĭ carŭ nicĭ plugŭ, dér avea o inimă românéscă plină de zelŭ, avé strădania şi virtute, cu ajutorulŭ cărora a luptatŭ, a răbdatŭ şi a învinsŭ.

Ţi cresce inima când vedĭ într'unŭ cuibŭ de satŭ ca Balta o Biserică de pétră aşa de frumósă, aşa de cu gustŭ şi elegantă, ca şi care în câmpiă mĕ indoiescŭ decă mai poţĭ afla atâtea câte degete la o mână. Considerândŭ puţinătatea satului, greutăţile poporului şi lipsa totală a isvórelorŭ de venitŭ, ḑeu că trebue sĕ admirămŭ meritulŭ ce şi-lŭ făcuse Georgiu Florianŭ prin edificarea ca prin minune a acestei Biserice. Totŭ aşa a mai edificatŭ Florianŭ şi o şcólă pentru poporŭ relative fórte frumósă, dar cea-ce e mai frumosŭ ca tóte e diliginţa de ḑi şi nópte ce şi-o dă bravulŭ preotŭ pentru luminarea poporului şi instruirea pruncuţilorŭ de şcólă

Ca sĕ mai vorbescŭ despre simţămintele sale de bunŭ Românŭ, credŭ că n'ar fi de lipsă; prima dovadă despre acésta mi-a dat'o acum patru anĭ, când aprinsŭ de durere şi de o mâniă sfântă avû bărbăţia de a se lăpĕdă în mijloculŭ unei societăţĭ chiar şi de unŭ amicŭ alŭ sĕu, dechiarându-i dispreţŭ vecinicŭ ca la unŭ vêndĕtorŭ de naţiune şi compromiţĕtorŭ de clerŭ.

Indată ce Escelenţa Sa D-lŭ Metropolitŭ Dr. Vancea a fostŭ convinsŭ de faptele şi strădania acestui bravŭ preotŭ, a binevoitŭ a recompensa ostenelele de până acum şi a-i deschide unŭ câmpŭ mai estinsŭ de activitate promovându-lŭ la cooperatura renumitei parochii a Silvaşului. Acésta nu i-a convenitŭ D-lui protopopŭ Moldovanŭ, de aceea a lucratŭ câtŭ a lucratŭ şi prin cunoscutele sale apucăturĭ a sciutŭ întortoca lucrulŭ, aşa că Florianŭ fû scosŭ din cooperatura Silvaşului şi repusŭ érăşĭ în parochia Balda, ér ginerele d-lui protopopŭ e în Silivaşiu.

D-lŭ protopopŭ, în timpŭ ce se laudă a persecuta pre preoţii ceĭ bravĭ, ar face multŭ mai bine décă ar îngrigi de ginerile sĕu, carĭ ḑeu e ruşine, ca unŭ preotŭ tênĕrŭ şi cu stare şi venitur marĭ sĕ nu aibă la casa lui nicĭ o gazetă românéscă. Despre celelalte tacŭ. Şi aşŭ fi tăcutŭ şi despre cele de mai susŭ, dar când l-amŭ vĕḑutŭ că dă mâna cu unŭ arménŭ unguerescŭ în contra unui preotŭ românŭ, ḑĕu nu m'am mai pututŭ stăpâni.

A trebuitŭ sĕ intervină altŭ protopopŭ — ca sĕ triumfe inocinţa bravului preotŭ, ér Dlŭ Moldovanŭ — acestŭ instrumentŭ alŭ duşmanilorŭ — a rĕmasŭ faţă cu cei ce'lŭ stăpânescŭ ca şi opăritŭ cu apă fiértă, îngreunându-şĭ sufletulŭ cu o responsabilitate teribilă înaintea dreptului judecătorŭ pentru maltratările nedrepte făcute acestui preotŭ.

Acumŭ năvălesce curtea din nou asupra preotului. D. protopopŭ Moldovanŭ se ivesce cu o falcă în cerŭ cu alta'n pămêntŭ şi étă că argaţii cu dregĕtoriulŭ Kisgyörgy Samu în frunte ca şi unŭ roiŭ ieşindŭ din curte, năvălescŭ asupra şcólei ca şi cum ar cuprinde-o cu asaltŭ. D. protopopŭ Moldovanŭ îi întêmpină cu iubire şi bunăvoinţă rară, le vorbesce cu dragoste şi căldură, le inspiră curagiu şi bărbăţiă în timpŭ ce cu sĕrmanulŭ preotŭ şi martorii lui tractéză cât se póte mai aspru, mai despoticŭ şi mai durŭ. Rănitŭ până la sufletŭ de purtarea severă a acestui Părinte ne înduratŭ, D. Maiorŭ se retrase la coliba sa apĕsatŭ pre inimă de o durere grea, ér d. protopopŭ şi cu stăpânii curţii rĕmase cam desamăgitŭ în aşteptarea sa.

Printre servitorii curţii, dregĕtorii, măestri, păḑitorii de câmpŭ şi alte »lipitorĭ ale satului« se vedea şi învĕţătorulŭ de acolo Ioanŭ Bothezanŭ, unŭ favoritŭ alŭ domnului protopopŭ. Acestŭ învĕţătorŭ decopiéză, precum amŭ auḑitŭ, anumiţĭ articulĭ din »Gazeta Transilvaniei« şi 'i pune în mâna pintenaţilorŭ dela curte. Cu ce scopŭ?...

Aceştia suntŭ ómenii cu carĭ s'a angajatŭ D. protopopŭ spre a ţese la pânza cea négră a lui Lazar Manó. Pre aceştia 'i-a îmbrăţişatŭ, le-a arĕtatŭ încredere, patronagiu şi bună voinţă, în timpŭ ce faţă cu preotulŭ s'a arĕtatŭ streinŭ, aspru şi severŭ. Urmarea a fostŭ, că îndată după eşirea d-lui Protopopŭ din satŭ argaţii curţii — la semnulŭ datŭ — au năvălitŭ asupra Bisericei, s'au făcutŭ stăpânitorii ei şi o au închisŭ. Pentru comiterea acestei »bravurĭ«, atentatorilorŭ în ḑiua următóre li s'a pusŭ la disposiţiune vinarsŭ în abundanţă şi-aŭ petrecutŭ, s'au veselitŭ chiuindŭ şi închinândŭ în sĕnătatea omnipotenţilorŭ lorŭ patronĭ. De atuncĭ încóce caii şi căruţă, mâncare şi bĕutură gratisŭ stă la disposiţiunea denunţatorilorŭ, carĭ voiescŭ a merge la D. protopopŭ spre împlinirea acestui prea durerosŭ scopŭ.*

*) Publicămŭ acésta corespondenţă cu reservă, deórece n'avemŭ cunoscinţă personală imediatŭ despre cele petrecute. Red.

Justiţia.

—o—

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Pesta, 12 Aprilie. — Funcţionarulŭ dela catastru Gazdag a fostŭ omorîtŭ erĭ nóptea, pe când mergea acasă, de către nisce făptuitorĭ necunoscuţĭ în dosulŭ ferĕstrăului lui Gregersen, jăfuindu-i-se lucruri în valóre de 800 fl. In mâna dréptă ţinea ucisulŭ cu putere unŭ briceagŭ deschisŭ, alŭ cărui tăişŭ probabilŭ că s'a ruptŭ în două în luptă cu ucigaşii.

Cluşiu, 12 Aprilie. — Adunarea generală de constituire a reuniunei maghiare de cultură (de maghiarisare. — Red.) a primitŭ proiectulŭ de statute şi a alesŭ biroulŭ în persónele primarului Cluşiului şi a deputaţilorŭ Hegedüs şi Felmey, fiind primitŭ cu însufleţire.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu

St. Ermilŭ şi Stratonicŭ.

(290—324 d. Cr.)

In mitropolia Singidunului (Belgradulŭ sêrbescŭ) era unŭ diaconŭ fórte învĕţatŭ cu numele Ermilŭ, care avea mare reputaţiune între cetăţenii din Singidunŭ şi propagá creştinismulŭ fără de a se teme câtuşĭ de puţinŭ de tiranulŭ Liciniu, care era celŭ mai mare duşmanŭ alŭ creştinilorŭ. Venindŭ într'o ḑi Liciniu în Singidunŭ, întrebă magistratulŭ, că suntŭ creştinĭ în cetate? acesta îi descoperi pe toţĭ capii bisericii şi acusă mai cu sémă pe Ermilŭ Impĕratulŭ îndată dete ostaşilorŭ ordinŭ sĕ aducă pe Ermilŭ înaintea sa, pe care-lŭ întrebă, dacă în adevĕrŭ este creştinŭ, la ce Ermilŭ rĕspunse: »Nu numai că suntŭ creştinŭ, dară sunt şi diaconŭ şi propagŭ adevĕrulŭ evangelicŭ ómenilorŭ, nevoindu-mĕ câtŭ potŭ, a-i luminá şi a-i scóte din rătăcirea idolatriei«. Liciniu turbatŭ de mâniă ordonă sĕ-lŭ bată cu vine de bou, până ce se vĕḑură cóstele şi mĕruntaele şi sângele curgea părâu pe pămêntŭ. In timpulŭ acestei scene durerose, unulŭ din amicii sfântului cu numele Stratonicŭ, carele era sutaşŭ alŭ custodiilorŭ din Singidunŭ, vĕḑêndŭ pe amiculŭ sĕu începŭ a plânge cu amarŭ, eră împĕratulŭ vĕḑêndŭ acésta întrebă pe Stratonicŭ, de e creştinŭ, care ḑise tiranului: »Creştinŭ suntŭ şi amicŭ intimŭ alŭ acestui sfântŭ bărbatŭ, pe care voi cu cea mai mare neomeniă ilŭ torturaţĭ mai rĕu decâtŭ pe férele cele sĕlbatice.« Liciniu puse la tortură şi pe Stratonicŭ, apoi îi aruncă în închisóre. Tóte încercările lui Liciniu fură deşerte, pentru că Ermilŭ în locŭ de a părăsi religiunea creştină, îndemnă chiar pe împĕratulŭ Liciniu sĕ înalţe crucea pe tronŭ, arĕtându-i ce marĭ folóse arŭ isvorî pentru imperiu. Dar cuvintele cele mai elocente ale lu Ermilŭ nu aflară rĕsunetŭ în inima împetrită a tiranului Liciniu, care condamnă pe martirĭ la mórte prin aruncarea în Dunăre. Ei fură duşĭ la malulŭ Dunării, băgaţĭ în nişte mrejĭ şi aruncaţĭ în Dunăre. După trei ḑile aflară creştinii cadavrele lorŭ la marginea Dunării şi le îngropară mai multe stadii dela Singidunŭ. Mai târḑiu rĕmăşiţele lorŭ fură strămutate în biserica din Ocsia. Numele lorŭ se serbéză în 13 Ianuariu.

St. Emilianŭ.

(324—362 d. Chr.)

Impĕratulŭ Iulianŭ Paravatulŭ (Apostatulŭ) vĕḑêndŭ, că creştinismulŭ face mari progrese, dete ordinŭ se vină în tóte provinciile romane ca sĕ stârpéscă şi numele de creştinŭ cu desĕvêrşire. Capitolinŭ, prefectulŭ Daciei Aureliane, spre a se conforma ordinelorŭ suveranului sĕu, visită tóte cetăţile provinciei sale şi în care cetăţĭ intra se urca pe tribună, şi cerca mai întâi prin elocinţa sa a însufleţi bătrâna idololatriă, ér pe unde nu putea reuşi cu modulŭ acesta întrebuinţa ameninţările şi torturile cele mai crude.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa de Viena
din 11 Aprilie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	95 65
Rentă de hârtiă 5%	90.55
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.–
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	106.—
Bonurĭ rurale ungare	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale transilvane	100.90
Bonurĭ croato-slavone	100 –
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.–
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.50
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	117.75
Renta de hârtiă austriacă	81.25
Renta de arg. austr.	81.60
Renta de aurŭ austr.	106.20
Losurile din 1860	138 80
Acțiunile băncei austro-ungare	848.—
Act. băncei de creditŭ ung.	285.75
Act. băncei de creditŭ austr.	284 60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.84
Napoleon-d'orĭ	9.89½
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.25
Londra 10 Livres sterlinge	125.45

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 29 Martie st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	89	—
Renta rom. amort. (5%)	93½	—
» convert. (6%)	84¼	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	—
Credit fonc. rural (7%)	99¾	—
» „ „ (5%)	84	—
» » urban (7%)	96½	—
» » » (6%)	90½	—
» » » (5%)	81½	—
Banca națională a României	1185	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	318	—
« » » Națională	230	—
Aurŭ	15.10%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieței Brașovŭ
din 13 Aprilie st. n. 1885.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.66	8.69
Argint românesc	8 60	8.65
Napoleon-d'orĭ	9.84	9.86
Lire turcescĭ	11.10	11.15
Imperialĭ	10.10	10.15
Galbenĭ	5.75	5.80
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.—
Ruble Rusescĭ	120.—	121.50
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui **I. Gross.**

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ bine voi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea completă.

Administrațiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timișŭ	1.33	—	—	10.15
Brașovŭ	2.06	—	—	10.50
	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Hașfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighișóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediașŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blașiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiușŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vințulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu	10.08	5.59	9.18	
	10.18	6.28	8.00	
Nedeșdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirișŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare	1.49	11.04	4.06	
	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare	4.11	5.13	3.20	
	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mező-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriș	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeșdu	8.38	5.11	—	
Clușiu	8.57	5.40	7.08	
	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriș	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vințulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiușŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blașŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copsa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediașŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigișóra	4.50	4.17	12.15	
Hașfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Brașovŭ	9.20	10.15	3.15	
	—	6.00	3.25	
Timișŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiușŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vințulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Șibotŭ	4.35	11.43	
Orăștia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborșin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulișŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovațŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovațŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulișŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborșin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăștiă	10.47	3.46
Șibotŭ	11.14	4.20
Vințulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiușŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timișóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroșeni**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Hațegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Banița	6.43
Petroșenĭ	7.00

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroșenĭ	8.56
Banița	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Hațegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.